

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe

Materia	Psicopatoloxía da audición e da linguaxe			
Código	V51G110V01952			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Ramos Garrido, Paula			
Profesorado	Ramos Garrido, Paula			
Correo-e	paula.ramosgarrido@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia aborda a identificación, prevención, deseño e intervención *psicoeducativa das dificultades de aprendizaxe da linguaxe oral en nenos con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Competencias

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.

C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións	A3	B1 B6 B8	C2 C4 C7	D1 D2 D6 D7 D9 D13 D15
Identificar dificultades de aprendizaxe, saber informar e colaborar no seu tratamento.	A4	B9 B10	C7 C11 C17	D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D16 D17
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	A3 A4	B5 B7 B9 B11 B12	C19	D3 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D17
Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fóra dela.	A3	B7 B9 B12	C6 C19	D1 D7 D8 D9 D13 D15 D17 D18
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula.	A3	B7 B9 B11	C43 C47 C48 C62	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D17

Contidos

Tema	
0. Anatomía e fisioloxía	Bases neurofisiolóxicas e anatómicas da linguaxe: a. Anatomía e neurofisioloxía do sistema auditivo b. Anatomía e neurofisioloxía do sistema fonoarticulatorio c. Bases neurolóxicas
1. Alteracións da comunicación, fala e voz: Patoloxía da Linguaxe	a. Concepto de linguaxe normal e anomalías da linguaxe b. Concepto de patoloxía da linguaxe c. Etioloxía dos trastornos da fala, da linguaxe e da comunicación.
2. Alteracións da fala	a. Alteracións na articulación i. Dislalias ii. Disglosias iii. Disartrias b. Alteracións na fluidez i. Disfemias ii. Taquifemia c. Alteracións na voz i. Afonía ii. Disfonía
3. Alteracións da linguaxe e da comunicación	a. Atraso Simple da Linguaxe b. Afasia c. T.E.L. d. Mutismo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	3	6
Seminario	2	0	2
Lección maxistral	24	15	39
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	30	32
Traballo	8.5	9.5	18
Estudo de casos	4	0	4
Proxecto	8	10	18
Exame de preguntas obxectivas	1	30	31

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Traballo	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.
Estudo de casos	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.
Proxecto	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo	Tarefas propostas pola profesora para cada tema: mapas conceptuais, exposicións e traballos en grupo, resolución de casos prácticos. Terase en conta a participación activa do alumno.	60	A3 A4	B9 B11 B12	C2 C4 C6 C7 C17 C19 C47 C48 C62	D1 D2 D3 D5 D6 D8 D9 D15 D17 D18
Exame de preguntas obxectivas	Resposta a cuestións teórico-prácticas sobre a materia en formato de respostas curtas.	40	A4	B6 B7 B8 B9	C2 C4 C6 C7 C47	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Se levará a cabo unha avaliación continua do alumnado a través de exposicións, traballos e participación activa. É condición indispensable aprobar cada unha das partes (práctica e exame) cunha puntuación a partir de 5. Os estudantes que non sigan a avaliación continua (asistencia menor do 80%) deben realizar na data oficial, un exame específico no que se avaliarán as competencias básicas da materia. Terán que entregar todos os traballos.

As datas dos exames consultar na páxina web da escola.

A nota dos traballos prácticos contabiliza para a nota final só durante o presente curso.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia; polo que pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas. (Especificamente o tipo de exame pode cambiar debido ás circunstancias especiais de aula).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bustos, I., **Manual de logopedia escolar**, CEPE, 1995

Crystal, D., **Patología del Lenguaje**, Cátedra, 1983

Owens, R.E., **Desarrollo del Lenguaje**, Pearson Educación, 2011

Bibliografía Complementaria

Aguado, G., **El desarrollo del lenguaje de 0 a 3 años**, CEPE, 1995

Aguilar Alonso, A., **Psicopatología del Lenguaje. Variables de Intervención.**, Promociones y publicaciones universitarias, S.A., 2005

Belinchón, M., Rivière, A. e Igoa, J.M., **Psicología del lenguaje. Investigación y teoría**, Trotta, 1992

Clemente, R.A., **Desarrollo del lenguaje. Manual para profesionales de la intervención en ambientes educativos**, Octaedro, 1995

Junque Plaja, C., Bruna Rabassa, O. y Mataró Serrat, M., **Neuropsicología del Lenguaje: Funcionamiento Normal y Patológico; Rehabilitación**, Masson, 2004

Martínez, J.D., Moreno, J.M., Rabazo, M.J. y Suárez, A., **Intervención en Audición y Lenguaje: casos prácticos**, EOS, 2002

Martínez, J.D., Moreno, J.M., Pérez, C., Rabazo, M.J., Sánchez, I. y Suárez, A., **Manual de Audición y Lenguaje. Enfoque multidisciplinar**, Universidad de Extremadura, 2001

Moreno, J.M., Suárez, A., Martínez, J.D., **Trastornos de la articulación. Estudios de casos**, EOS, 2003

Moreno, J.M., García-Baamonde, E., **Guía de Recursos para la Evaluación del Lenguaje**, CCS, 2003

Mendoza, E. (Coord.), **Trastorno Específico del Lenguaje**, Pirámide, 2006

O'Grady, W., **Cómo aprenden los niños el lenguaje**, Akal, 2010

Pascual García, P., **La Dislalia. Naturaleza, Diagnóstico y Rehabilitación**, CEPE, 2001

Perelló, J., **Trastornos del habla**, (5ª Ed.), Masson, 2001

Puyuelo Sanclemente, M. y Rondal, J.A., **Manual de Desarrollo y Alteraciones del Lenguaje: Aspectos Evolutivos y Patología en el Niño y el Adulto**, Masson, 2003

Rondal, J. y Xerón, X., **Manual de trastornos del lenguaje. (Vol I, II, III)**, Paidós, 1991

Santacreu, J., Froján, M.X., **La tartamudez. Guía de prevención y tratamiento infantil**, Pirámide, 1993

Serra, M., Serrat, E., Solé, R., Bel, A. y Aparici, M., **La adquisición del lenguaje**, Ariel Psicología, 2000

Sos, A., **Logopedia práctica**, Escuela Española, 2001

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Desenvolvemento da linguaxe/V51G120V01951

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G120V01953

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/V51G120V01204

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Outros comentarios

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen:

As metodoloxías docentes serán as mesmas no tres escenarios, dado que foron deseñadas para facilitar unha transferencia fluída desde un escenario 100% presencial a outro 100% en remoto. En calquera caso, a única diferenza alcanza ou espazo non que se desenvolverá a actividade. No posible escenario de ensino mixto ou semipresencial, as metodoloxías levarían a cabo de modo semipresencial e virtual. Por outra banda, no escenario de ensino a distancia, as metodoloxías previstas adaptaríanse a unha modalidade de execución virtual.

* Metodoloxías docentes que se modifican:

Non se modifica a dinámica propia de ningunha metodoloxía docente, excepto, como se di no apartado anterior, a súa modalidade de execución, presencial e virtual (no caso dun escenario mixto); e exclusivamente virtual (no caso dun escenario a distancia

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

O potencial escenario de docencia semipresencial, as sesións de tutorización poderán realizarse presencialmente e/ou no despacho virtual, baixo a modalidade de concertación previa e no horario que se estableza. No caso dun escenario docente na modalidade a distancia, a tutorización realizarase unicamente polos medios telemáticos mencionados.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir:

Non hai modificacións dos contidos a impartir.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

A bibliografía adicional será proporcionada ao longo do desenvolvemento da materia.

* Outras modificacións:

- Ferramentas para a docencia virtual. No escenario de docencia semipresencial, ademais da docencia presencial nas aulas, a actividade docente virtual impartirase mediante Campus Integra por IntraCeU e preverase o uso da plataforma de teledocencia Faitic por Blackboard como reforzo, e sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

- No escenario de docencia a distancia, a actividade docente realizarase exclusivamente de modo virtual.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non hai cambios nin nos instrumentos nin nos criterios de avaliación establecidos na guía docente común.

* Probas pendentes que se manteñen:

Todas as probas propostas na guía docente para as próximas convocatorias, mantéñense en calquera do tres modalidades de ensino previstas: presencial, mixta e a distancia, para o curso 2020-21. Os criterios de avaliación, así como a súa ponderación sobre a nota final, mantéñense, tanto para o alumnado asistente, como para o non asistente. Os procedementos ou tipoloxía de probas de avaliación, tampouco se modifican no seu contido, pero si no seu modo de execución, no caso dos dous potenciais escenarios docentes extraordinarios previstos. Así, no caso de estar nunha situación de ensino mixto ou semipresencial, as probas de avaliación poderán ser organizadas de modo presencial, dependendo das instalacións e medios dispoñibles. Si non fose posible facelas presencialmente, combinaríase a modalidade presencial coa virtual ou se realizarían exclusivamente de forma virtual.

Si a situación é de ensino a distancia, todas as probas de avaliación realizaranse de modo virtual.

* Probas que se modifican

Para o curso 2020-2021, non hai modificacións nas probas de avaliación, excepto no referido á modalidade de avaliación: presencial ou virtual, dependendo do escenario sanitario no que leve a cabo a docencia.

* Novas probas:

Non se prevén novas probas de avaliación.

* Información adicional: Non hai.
